భాగస్వామ్యం, అధికారాల అప్పగింత

٩ - بَابُ الشِّرْكَةِ وَالوَكَالَةِ

742. దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ప్రబోధించినట్లు హజ్రత్ అబూ హురైర (రజి) చెప్పారు : "అల్లాహ్ ఈ విధంగా సెలవిస్తున్నాడు - ఇద్దరు వ్యక్తులు భాగస్వాములుగా ఉండి, వారిరువురూ ఒండొకరికి ద్రోహం చేయకుండా ఉన్నంతవరకూ నేను వారి మధ్య మూడోవానిగా ఉంటాను. వారిలో ఏ ఒక్కరు ద్రోహానికి పాల్పడినా

(٧٤٢) عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى: أَنَا ثَالِثُ الشَّرِيكَيْنِ مَا لَمْ يَخُنْ

أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ، فَإِذَا خَانَ خَرَجْتُ مِنْ بَيْنِهِمَا». رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ.

నేను వారి మధ్య నుండి వైదొలగుతాను." (అబూదావూద్ దీనిని ఉల్లేఖించారు - హాకిమ్ దీనిని 'సహీహ్'గా పేర్కొన్నారు)

సారాంశం

వ్యాపారంలోగానీ, మరేదైనా వ్యవహారంలోగానీ ఇద్దరు వ్యక్తులు భాగస్వాములుగా ఉన్నప్పుడు వారి మధ్య స్పష్టత, నిజాయితీ తత్పరత ఎంతో అవసరం. వారిరువురూ ముందుగా నిర్ధారించుకున్న నియమ నిబంధనలకు కట్టుబడి వ్యవహరించాలి. తమ విధానంలో ఏ మార్పు చేయాలనుకున్నా ఇరువురూ కలసి నిర్ణయం తీసుకోవాలి. వారి మధ్య దాపరికాలు, ద్వంద్వ ప్రమాణాలు ఉండకూడదు. అలా వారిరువురూ ఒకే మాట పలికి, ఒకే బాటపై నడుస్తున్నప్పుడు మూడోవానిగా దేవుడు వారికి తోడ్పడుతూ ఉంటాడు. వారిని చల్లగా చూస్తాడు. వారి కార్యకలాపాలలో శుభాన్నీ, సమృద్ధినీ ఒసగుతూ ఉంటాడు. కష్టాలు, కడగండ్లనుండి వారిని కాపాడుతూ ఉంటాడు. మరి అదే వారిద్దరిలో ఏ ఒక్కడు అడ్డదారులు తొక్కి, ద్రోహానికి పాల్పడినా అల్లాహ్ ఆగ్రహించి, వారి మధ్యనుండి నిష్క్రమిస్తాడు. అల్లాహ్ ఎవరికి అండగా ఉండడో వారి స్థితి ఎలా తయారవుతుందో తెలిసిందేగా!

(٧٤٣) وَعَنِ السَّائِبِ الْمَخْزُومِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّهُ كَانَ شَرِيكَ النَّبِيِّ ﷺ قَبْلَ الْبِعْثَةِ، فَجَاءَ يَوْمَ الْفَتْحِ، فَقَالَ: «مَرْحَباً بِأَخِي وَشَرِيكِي». رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهْ.

743. హజ్రత్ సాయిబ్ మఖ్జూమీ (రజి) కథనం : తను ఆయన (సఅసం)కు దైవదౌత్యం లభించకమునుపు ఆయన (స)తో కలసి వ్యాపారం చేసేవారు. మక్కా విజయం సందర్భంగా తాను అక్కడికి వచ్చినవుడు "సోదరా! భాగస్వామీ! నీకు స్వాగతం" అంటూ ఆయన (సఅసం) తనను ఎంతో మర్యాదగా, ఆప్యాయంగా పలకరించారు. (దీనిని అహ్మద్, అబూదావూద్, ఇబ్నె మాజా - ముగ్గురూ ఉల్లేఖించారు)

సారాంశం

మహాప్రవక్త (సఅసం)కు ప్రవక్త పదవి లభించక పూర్వం నుండే అరేబియాలో, వ్యాపారంలో భాగస్వామ్యం (పార్ట్‌నర్‌షిప్) రివాజు ఉండేదని ఈ హదీసు ద్వారా తెలుస్తోంది.

ఇస్లాం కూడా ఈ భాగస్వామ్య పద్ధతిని కొనసాగించింది. అయితే అజ్ఞానకాలంలో భాగస్వామ్య వ్యవస్థలోనున్న లొసుగులను, చెడుగులను దూరం చేసి వ్యాపార రంగాన్ని ప్రక్షాళనం చేసింది ఇస్లాం. తన పాత బిజినెస్ పార్ట్‌నర్‌కు దైవప్రవక్త (స) స్వాగతం పలికిన తీరు అనుసరణీయ మైనది. అందుకే పాత మిత్రులు, చిన్ననాటి స్నేహితులు, వ్యాపార భాగస్వాములు - చాలా కాలం తరువాత - కలుసుకున్నప్పుడు వారి యెడల నిర్లక్ష్యం కనబరచటం ఎంతమాత్రం వాంఛనీయం కాదు. పైగా వాళ్లను ఎంతో ఆప్యాయంగా పలకరించాలి. నగు మోముతో స్వాగతం పలికి, విశాల హృదయంతో మర్యాదచేసి పంపాలి.

హదీసు ఉల్లేఖకులు

సాయిబ్ మఖ్జూమీ (రజి) - ఈయన పేరు సైఫీ బిన్ ఆయజ్ మఖ్జూమీ అని అల్లామా ఇబ్నె జవ్‌జీ (రహ్మ.లై) తన 'తల్ఖీహ్'లో పేర్కొన్నారు. ఈయన "సత్ప్రవర్తన ద్వారా మనసులు జయించబడిన వారి (ముఅల్లఫతుల్ ఖులూబ్)" లోని ఒక వ్యక్తి అని అల్లామా ఇబ్నె అబ్దుల్ బర్ర్ అభిప్రాయపడ్డారు. అయితే ఈయన నికార్సయిన ముస్లింగా నెగ్గుకువచ్చారు. దీర్ఘాయుషును పొందిన వారిలో ఈయన కూడా ఒకరు. అమీర్ ముఆవియ (రజి) పరిపాలనా కాలం వరకు బ్రతికి ఉన్నారు.

(٧٤٤) وَعَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: اَشْتَرَكْتُ أَنَا وَعَمَّارٌ وَسَعْدٌ فِيمَا نُصِيبُ يَوْمَ بَدْرٍ، اَلْحَدِيثَ، وَتَمَامُهُ: «فَجَاءَ سَعْدٌ بِأَسِيرَيْنِ، وَلَمْ أَجِئْ أَنَا وَعَمَّارٌ بِشَيْءٍ. رَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَغَيْرُهُ.

744. హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్‌వూద్ (రజి) కథనం : నేను, అమ్మార్ బిన్ యాసిర్ (రజి) మరియు సాద్ (రజి) కలసి బద్ర్ యుద్ధం నాడు పొందే వస్తువులను పంచుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నాము. ఈ హదీసు ఆఖరి వాక్యం ఇలా వుంది: "ఆ రోజు సాద్ ఇద్దరు యుద్ధ ఖైదీలను తీసుకువచ్చారు. కాని నేనూ, అమ్మార్ ఏమీ తీసుకు రాలేక పోయాము." (దీనిని నసాయి తదితరులు ఉల్లేఖించారు)

(٧٤٥) وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِاللهِ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: أَرَدْتُ الْخُرُوجَ إِلَى خَيْبَرَ، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، فَقَالَ: «إِذَا أَتَيْتَ

745. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్ (రజి) కథనం : నేను ఖైబర్‌కు వెళ్ళాలని నిశ్చయించుకుని దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) వద్దకు వచ్చాను. ఆయన (స) నన్నుద్దేశ్యించి, "నీవు

وَكِيلِي بِخَيْبَرَ، فَخُذْ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ وَسْقاً». رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ.

ఖైబర్‌లో మా ప్రతినిధిని కలుసుకున్నప్పుడు అతన్నుండి పదిహేను వసఖ్‌ల (ఖర్జూర పండ్లు) వసూలు చేసుకో" అని చెప్పారు. (దీనిని అబూదావూద్ ఉల్లేఖించటమే గాకుండా, ప్రామాణికమైనదిగా కూడా ఖరారు చేశారు)

సారాంశం

వ్యాపారులు ఇతర ప్రదేశాలలో తమ ఏజంట్లను, ప్రతినిధులను, కార్యసాధకులను నియమించుకుని నిర్ణీత అధికారాలు వారికి ఇవ్వవచ్చునని ఈ హదీసు ద్వారా రూఢీ అవుతోంది. దైవప్రవక్త (స) ఖుద్దుగా తమ ప్రతినిధిని ఖైబర్‌లో నియమించారు. అబూదావూద్‌లో పొందుపరచబడిన దాని ప్రకారం, 'దైవప్రవక్తా (స)! ఆ ప్రతినిధి నాకేదన్నా ఆనవాలు అడిగితే నేనేం చేయను?' అని హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) సందేహపడగా, "అతని చేతిలో చెయ్యేసి మాట్లాడు. అదే ఆనవాలు" అని ఆయన (స) చెప్పారు. అంటే ఆయన (స) ఈ మేరకు ముందే సంకేతం ఇచ్చి ఉన్నారన్నమాట! ఈ విధంగా లావాదేవీలకు, వ్యవహారాలకు సంబంధించి తమ ఏజంట్లకు, ప్రతినిధులకు 'కోడ్' ఇవ్వటం ఆక్షేపణీయం కాదని దీన్నిబట్టి విదితమవుతున్నది.

(٧٤٦) وَعَنْ عُرْوَةَ الْبَارِقِيِّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ بَعَثَهُ بِدِينَارٍ لِيَشْتَرِيَ لَهُ أُضْحِيَّةً، اَلْحَدِيثَ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِي أَثْنَاءِ حَدِيثٍ، وَقَدْ تَقَدَّمَ

746. దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) తనకు ఒక దీనారు ఇచ్చి, తన కోసం ఒక ఖుర్బానీ పశువును కొనుక్కు రమ్మన్నారు అని హజ్రత్ ఉర్వ బారిఖీ (రజి) తెలియజేశారు. (బుఖారీ హదీసు ఆరంభంలో దీనిని ఉల్లేఖించారు - దీని ప్రస్తావన ఇంతకు ముందే ఒక హదీసులో వచ్చింది)

(٧٤٧) وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: بَعَثَ رَسُولُ اللهِ ﷺ عُمَرَ عَلَى الصَّدَقَةِ، اَلْحَدِيثَ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

747. హజ్రత్ అబూహురైర (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) జకాత్ సొమ్మును వసూలు చేసే నిమిత్తం హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) ను తహసీల్దారుగా నియమించి పంపారు- (సశేషం) (బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

ప్రతినిధుల నియామకానికి నిరూపణగా ఈ హదీసును ఈ అధ్యాయం క్రింద తీసుకోవటం జరిగింది. పూర్తి హదీసు సారాంశం ఈ విధంగా ఉంది : హజ్రత్ ఉమర్ (రజి)గారు దైవప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చి హజ్రత్ అబ్బాస్ (రజి), ఖాలిద్ బిన్ వలీద్ (రజి), ఇబ్నె జమీల్ (రజి)లు తమ జకాత్‌ను ఇవ్వలేదని చెప్పారు. అప్పుడు దైవప్రవక్త (స) ఇలా అన్నారు : "ఇబ్నె జమీల్ పేదవాడు, అతని దగ్గర ఏమీ ఉండేదికాదు. కాని అల్లాహ్ అతనికి కలిమిని ప్రసాదించి, స్థితిమంతునిగా చేశాడు. ఇప్పుడతడు దీని ఆధారంగానే అల్లాహ్‌పై ప్రతీకారం తీర్చుకుంటున్నాడు. అతడు కపటిగా ఉండేవాడు. అయితే అనంతరం అతడు పశ్చాత్తాపం చెంది ముస్లింగా మారిపోయాడు. ఇక అబ్బాస్ (రజి) గారి జకాత్ అంటారా, దాన్ని చెల్లించే బాధ్యత నాది. ఖాలిద్ బిన్ వలీద్ (రజి) సంగతి మీకు తెలిసిందే. ఆయన తన ఆస్తిపాస్తులను, సర్వస్వాన్నీ అల్లాహ్ కోసమే అర్పించాడు. మరింక అతన్నుంచి జకాత్ అడగటం భావ్యం కాదుకదా!"

ఈ హదీసు ద్వారా బోధపడేదేమిటంటే రాజ్యాధిపతి జకాత్ సొమ్మును వసూలుచేసే బాధ్యతను తాను సముచితమనుకున్న వ్యక్తిపై మోపగలడు. బహుశా ఈ ఉద్దేశ్యంతోనే ఈ ఉల్లేఖనం ఈ అధ్యాయం క్రింద తీసుకోబడిందేమో!

(٧٤٨) وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَحَرَ ثَلَاثًا وَّسِتِّيْنَ وَأَمَرَ عَلِيًّا رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ أَنْ يَذْبَحَ الْبَاقِيَ، اَلْحَدِيْثَ. رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

748. హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) స్వయంగా అరవై మూడు ఖుర్బానీ ఒంటెలను జిబహ్ చేశారు. మిగిలిన ఒంటెలను జిబహ్ చేయవలసిందిగా హజ్రత్ అలీ (రజి)ని కోరారు. -సశేషం... (ముస్లిం)

సారాంశం

ఖుర్బానీ పశువులను 'జిబహ్' చేయడానికి కూడా తమ ప్రతినిధిని నియమించవచ్చునని ఈ హదీసు ద్వారా రూఢీ అవుతోంది. అంతిమ హజ్ యాత్ర సందర్భంగా దైవప్రవక్త (స) హజ్రత్ అలీ (రజి)ని ఇందునిమిత్తం నియమించగా, ఆయన (రజి) 37 ఒంటెలను 'జిబహ్' చేశారు.

(٧٤٩) وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ، فِي قِصَّةِ الْعَسِيْفِ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ:

749. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం: దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) పాలేరు వృత్తాంతంపై తన

«وَاغْدُ يَا أُنَيْسُ عَلَى امْرَأَةِ هَذَا، فَإِنِ اعْتَرَفَتْ فَارْجُمْهَا»، اَلْحَدِيْثَ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

తీర్పును వినిపిస్తూ "ఉనైస్! నీవు ఆ స్త్రీ దగ్గరికి వెళ్లు. ఆమె (తన నేరం) ఒప్పుకుంటే రాళ్లు రువ్వే మరణ దండన విధించు" అని అన్నారు- సశేషం....

(బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

'హద్దుల ప్రకరణం'లో కూడా ఈ హదీసు రానున్నది. దీని పూర్వాపరాలు ఇలా ఉన్నాయి: ఒక వ్యక్తి ఒక ఆసామీ దగ్గర పాలేరుగా ఉండేవాడు. అతను తన యజమాని భార్యతో అక్రమ సంబంధం ఏర్పరచుకున్నాడు. ఆ విషయం బయటపడింది. అప్పుడు పాలేరు తండ్రికి - ఆ స్త్రీ భర్తకీ మధ్య కుదిరిన రాజీ ఒప్పందం ప్రకారం పాలేరు నూరు మేకలను, ఒక బానిసరాలినీ యజమానికి పరిహారంగా ఇచ్చి బయటపడ్డాడు. ఆ తరువాత - వ్యభిచారానికి పాల్పడిన ఆ ఇద్దరికీ షరీయత్‌పరమైన శిక్ష వినిపించబడింది. అప్పుడు అపరాధులిద్దరూ దైవప్రవక్త (సఅసం) సమక్షంలోకి వచ్చి, జరిగినదంతా కూలంకషంగా వివరించారు. ఇదంతా విన్న మీదట దైవప్రవక్త (స) వ్యభిచారంచేసిన మగవానికి నూరు కొరడా దెబ్బలు కొట్టి, ఒక ఏడాదికాలం పాటు నగరం నుంచి బహిష్కరించే శిక్ష విధించారు. వ్యభిచరించిన స్త్రీ గురించి చెబుతూ, 'ఆమె గనక తన అపరాధాన్ని ఒప్పుకుంటే రాళ్లు రువ్వే శిక్ష విధించండి' అన్నారు. ఈ హదీసును బట్టి నేరస్థుల్ని శిక్షించే విషయమై కూడా తమ ప్రతినిధులను నియమించవచ్చునని తెలుస్తోంది. బహుశా ఈ ఉద్దేశ్యంతోనే రచయిత ఈ హదీసును ఇక్కడ ప్రస్తావించి ఉండవచ్చు.